

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Ο ξεριζωμός και το μπόλιασμα σε μια καινούργια πατρίδα

Πριν από μερικές μέρες ο γείτονας μου, (γνήσιος αυστραλός) με παρακάλεσε αν μπορούσα να δώσω ορισμένες πληροφορίες σε έναν φίλο του (επίσης γνήσιο αυστραλό), ο οποίος θα πραγματοποιούσε μία κρουαζιέρα στο Αιγαίο αλλά θα επισκεπτόταν και τα μικρασιατικά παράλια. Οι ερωτήσεις του πολλές αφού σαν σκοπό είχε να μην ακολουθήσει τις οργανωμένες εκδρομές, που θα έπρεπε να πληρώσει πανάκριβα, αλλά να οργανώσει το δικό του πρόγραμμα. Αναφερόμενος σε περιοχές και μνημεία που ήθελε να επισκεπτεί με δυσκολία μου ανέφερε τα ονόματα, οπότε με την σειρά μου έπρεπε να μαντέψω ποιά ήταν αυτά. Για παράδειγμα μου ζήτησε αν ήταν εύκολο να πάει στην Έφεσσο, μιάς και το καράβι έπιανε στο Κουσάτσια. Όταν του ανέφερα ότι η Έφεσος ήταν ελληνική πόλη ένοιωσε έκπληκτος λέγοντας μου ότι η Έφεσος ήταν δημιούργημα των ρωμαίων κάνοντας με να νοιώσω και εγώ έκπληκτος. Και εδώ αρχίζει η ιστορία.

Και η ιστορία άρχισε ανάποδα. Δεν αναφέρθηκα στην αρχή τουλάχιστον καθόλου για την αρχαιότητα μιάς και θα έπρεπε να του εξηγήσω σχεδόν όλη την ελληνική ιστορία. Αλλά άρχισα να τον ρωτώ για το πρόσφατο μεταναστευτικό παρελθόν της Αυστραλίας. Τον ρώτησα αν είχε καθόλου μάθει στο σχολείο ή από άλλες πηγές για το πώς η αυστραλιανή κοινωνία αλλά και γεωγραφία είχε μεταλλαχθεί μέσα στον 20^ο αιώνα και συγκεκριμένα την περίοδο του μεσοπολέμου. Αν και στην Καλλίπολη οι αυστραλοί έχουν βρεί τον τόπο της θυσίας για την ηθική αναπέρωση του έθνους τους, υπάρχουν και άλλα γεγονότα που έχουν βοηθήσει ώστε η Αυστραλία να αποκτήσει νέο αίμα και νέα δυναμική. Ένα από αυτά ήταν και η μικρασιατική καταστροφή.

Όσο και αν ακούγεται παράξενο οι μικρασιάτες πρόσφυγες διαχύθηκαν σχεδόν σε όλο τον κόσμο. Το μεγαλύτερο κομμάτι βέβαια πήγε στην Ελλάδα. Υπήρχε όμως και ένα κομμάτι το οποίο διέφυγε στην Αυστραλία. Δύο από τις οικογένειες ήταν η οικογένεια Γκίρδη και Καρυστινού που διέφυγαν και εγκαταστάθηκαν στην Αυστραλία.

Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή και οι δυο οικογένειες βρέθηκαν στην Αυστραλία και συγκεκριμένα στη Βρισβάνη. Στην πόλη αυτή έχει δημιουργηθεί και μια γειτονιά που είχε χαρακτηριστεί και ως «Μικρά

Πάνω: Σμύρνη. Η καταστροφή. Κάτω: Η έκδοση του βιβλίου για τα Αλάτσατα της Μικράς Ασίας

Αλάτσατα». Η γειτονιά αυτή βρίσκεται στο West End και διατηρεί ακόμα το «μικρασιατικό της στοιχείο». Εκεί έφτασαν οι πρώτοι πρόσφυγες από τα Αλάτσατα. Βέβαια, στη συγκεκριμένη περιοχή δεν εγκαταστάθηκαν μόνο Αλατσατιανοί, αλλά και πρόσφυγες από άλλα μέρη της Μικράς Ασίας, όπως εξάλλου και σε άλλες πόλεις της Αυστραλίας. Η πλειοψηφία όμως ήταν από τα Αλάτσατα. Μάλιστα, οι πρώτοι έφτασαν στη Βρισβάνη πριν την καταστροφή του 1922 κατά τον «πρώτο διωγμό». Έφυγαν πριν φτάσουν σε στρατεύσιμη ηλικία και υπηρέτησαν τον Οθωμανικό στρατό. Κατέληξαν στην Αυστραλία, ύστερα από ταξίδι δύο μηνών αλλά είχαν μαζί τους χρυσές λίγες και μπόρεσαν να ξεκινήσουν επιχειρήσεις. Μετά την καταστροφή του '22 έφεραν και συγγενείς τους, πρόσφυγες πλέον, στην Αυστραλία. Μόνο που οι τελευταίοι τα είχαν χάσει όλα και έφτασαν με τα ρούχα που φορούσαν.

Έτσι, σιγά-σιγά, και μέσω γάμων με φωτογραφίες, αφού οι πρώτοι που έφτασαν στην Αυστραλία ήταν άνδρες, αυξήθηκαν οι πρόσφυγες της Βρισβάνης και δημιούργησαν «Μικρασιατικό Σύλλογο» και ελληνικό σχολείο για να διατηρήσουν τις παραδόσεις τους. Ήταν από τα Αλάτσατα, τη Σμύρνη, το Τσεομέ, την Κάτω Παναγιά, το Βαντζίκι, τα Βουρλά, το Μελί, το Ρέις Ντερέ και άλλες περιοχές της Ιωνίας. Στη Βρισβάνη λειτουργεί και Σύλλογος Μελέτης του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας (The Asia Minor Greek Historical Society) που συγκεντρώνει και καταγράφει ιστορικό υλικό, οργανώνει διαλέξεις και άλλες εκδηλώσεις και έρχεται σε επαφή με άλλα Μικρασιατικά σωματεία στην Ελλάδα και ανά τον κόσμο με στόχο «να διατηρηθούν ζωντανές οι μνήμες».

Αυτό προσπάθησα να δώσω να κα-

ταλάβει ο καλός μου φίλος Αυστραλός για την απώλεια, του δεύτερου πυλώνα του Ελληνισμού, μιας άλλης Ελλάδας, ενός μέλους του εαυτού μας και του πολιτισμού μας. Ένα μικρό κομμάτι από αυτό τον πολιτισμό ζει εδώ στους αντίποδες στην χώρα του την Αυστραλία και προσφέρει ώστε να εμπλουτιστεί και να διατηρηθεί αυτή η πολυπολιτισμικότητα. Άλλωστε ας μη ξεχνάμε αυτή την «πολιτιστική τεχνονγνωσία», την οποία οι έλληνες μικρασιάτες την κατέχουν μιάς και η Σμύρνη εκείνης της εποχής ήταν μιά πόλη λιμάνι πολυπολιτισμικό με αρκετές κοινότητες που ζούσαν αρμονικά.

Υπάρχουν βέβαια και οι γραπτές αποδείξεις μιάς και οι μικρασιάτες έλληνες είχαν υψηλή εκπαίδευση εκτός από πλούτο. Έτσι βλέπουμε να υπάρχει

το αρχείο του James Galanis, ομογενή από την Αυστραλία το οποίο περιέχει χειρόγραφα και δακτυλογραφημένα κείμενα βιβλίων και άρθρων του, σε διάφορες εφημερίδες της Αυστραλίας (1942-1968). Με τον Ελληνισμό της Αυστραλίας συνδέεται επίσης το αρχείο του λογοτέχνη Στρατή Δούκα που περιλαμβάνει οικογενειακή αλληλογραφία με μετανάστες της Αυστραλίας καθώς και χειρόγραφα του αδελφού του, επίσης λογοτέχνη,

Αλέκου Δούκα, που έζησε στην Αυστραλία.

Αλλά υπάρχει ακόμα και μιά ιστορία η οποία έχει έρθει στο φως από τον Δρ. Διαμάντη. Πρόκειται για την ιστορία του ζεύγους Σίδνεϊ και Τζόις Λοκ Νάκιβελ, ενός Λονδρέζου μεγαλωμένου στη Σκωτία και μιας Αυστραλής από το Κουίνσλαντ, που βοήθησαν χιλιάδες Έλληνες πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία το 1922. Οι Λοκ, αφιέρωσαν τη ζωή τους στους πρόσφυγες βοηθώντας, μεταξύ άλλων, Πολωνούς, Εβραίους και Έλληνες μετά τον Α' αλλά και Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ένα ζευγάρι που για δεκαετίες βοηθούσε να σωθούν χιλιάδες πρόσφυγες στην κατεστραμμένη από τον πόλεμο Ευρώπη, που έσωσε χιλιάδες Έλληνες πρόσφυγες σε μια απομακρυσμένη γωνιά της Ελλάδας. Είχαν εγκατασταθεί στην Ουρανούπολη της Χαλκιδικής δίνοντας την τεχνονγνωσία τους στην ταμπουργία. Τα σχέδια ήταν εμπνευσμένα από τα μοναστήρια του Αγίου Όρους. Ένα από αυτά τα καλιά με την ονομασία «Δημιουργία», εκτίθεται σήμερα στο Μουσείο Powerhouse του Σίδνεϊ.

Αφορμή για το σημερινό άρθρο στάθηκε η ημερομηνία της 27ης Αυγούστου 1922 όταν ο τουρκικός στρατός μπαίνει στη Σμύρνη. Χιλιάδες Έλληνες συγκεντρώνονται βίαια και με απειλή θανάτου στο λιμάνι προσπαθώντας να μπουν στα πλοία και να φύγουν για την Ελλάδα αλλά και για άλλες περιοχές.

Τραγικό γεγονός που ακόμα και σήμερα επηρεάζει τα δεδομένα στην Ελλάδα και όχι μόνο.

